

P O R T R E T Y I M I O N

W serii ukazały się:

01 Anna

02 Piotr

02

J a n G r z e n i a
PIOTR

WYDAWNICTWO
NOMEN OMEN
KATOWICE 2010

Typografia
Jan Grzenia

Redakcja i korekta
Jolanta Otfinowska

Copyright © by Jan Grzenia 2010
ISBN 978-83-62187-02-7

Seria wydawnicza *Portrety Imion*
Tytuł nr 2

www.nomen-omen.pl
www.portretyimion.pl

WYDAWNICTWO
nomen omen

Egzemplarze tego e-booka mają zabezpieczenia umożliwiające identyfikację kupującego. Zabezpieczenia te nie ograniczają możliwości korzystania z zakupionych książek. Rozpowszechnianie tego e-booka jest dozwolone tylko po uzyskaniu pisemnej zgody wydawcy.

Spis treści

Pochodzenie imienia	8
<i>Piotr</i> w Polsce	8
Sławni <i>Piotrowie</i>	10
<i>Piotr</i> w chrześcijaństwie	14
<i>Piotr</i> w sztuce, filmie i literaturze	18
<i>Piotr</i> jako źródło innych nazw	21
<i>Piotr</i> w języku polskim	23
<i>Piotr</i> w innych językach	25
Imieniny <i>Piotra</i>	27
Ciekawostki o <i>Piotrze</i>	28
Popularność imienia w Polsce	28
Popularność imienia za granicą	30
<i>Piotr</i> od strony tajemnej	33
Źródła ilustracji	34

Pochodzenie imienia

Piotr to imię pochodzące z języka starogreckiego, jego źródłem jest najprawdopodobniej wyraz *pétros* «kamień», ewentualnie *pétra* «skała, opoka», choć te źródła mogły wspólnie wpłynąć na powstanie imienia. W języku aramejskim, w którym napisano część *Biblii*, znaczenie «skała, opoka» miał wyraz *kepa*, który przejęli do swego języka Grecy i przekształcili na *kefas*. Od tego wyrazu zaś utworzono inne imię – *Kefas* (dziś pod wpływem chrześcijaństwa i islamu znane jest głównie w krajach afrykańskich). Do języka polskiego imię *Piotr* zapożyczyliśmy bezpośrednio z łaciny, w której miało formę *Petrus*; jest to jedno z najwcześniejszych imion chrześcijańskich.

Piotr w Polsce

Imię *Piotr* przyszło do Polski wraz z chrześcijaństwem, a pierwszy zapis formy *Piotr* pojawił się w *Bulli gnieźnieńskiej* z 1136 r. Ze średniowiecza

znamy wiele innych zapisów, np. *Petrus* (forma łacińska, pierwszy znany zapis z roku 1178), *Piotyr* (1292), *Pietr* (1389), *Pietyr* (1398), *Pioter* (1424), *Pieter* (1473). W tej epoce zapisano także sporo zdrobnień i spieszczeń imienia: *Pietrzyk* (XII w.), *Pietrko* (1218), *Pietrek* (1238), *Piotrek* (1278), *Piotrko* (XIII), *Pieszko* (1316), *Piecho* (1370), *Pietrasz* (1373), *Pietrzę* (1373), *Piechno* (1380), *Piotrasz* (1384), *Piotruszka* (1395), *Pietraszek* (1396–97), *Pietruszka* (1398), *Piotrul* (1405), *Piotrosz* (1408), *Piotraszek* (1428–30), *Piotrach* (1436). Tak duża liczba zdrobnień dowodzi, że już w średniowieczu imię to cieszyło się znaczną popularnością.

Nasza forma *Piotr* powstała w wyniku bardzo dawnego procesu fonetycznego, zwanego przegłosem polskim. Prowadził on w pewnych okolicznościach do wymiany głoski [e] w [o], stąd np. formy *żona*, *bioreę* (choć *żenić się*, *bierze*). Formy typu *Pieter*, *Pietrek*, *Pietruś*, w których nie doszło do tej wymiany, były jednak od średniowiecza w stałym użyciu. W wielu gwarach polskich (głównie w Małopolsce) znane są też współcześnie.

Imię to zawsze było w Polsce popularne, obecnie nosi je ponad 720 tys. Polaków (jest to więc czwarte z najpopularniejszych imion męskich) – renesans jego popularności nastąpił w drugiej po-